

Nr 66.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppförande av byggnad, omfattande vaktmästarbostad och amanuensrum, vid patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund m. m.; given Stockholms slott den 22 februari 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sam. Clason.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Clason anför härefter:

För att tillgodose behovet av ökat utrymme åt den patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund samt av ändamålsenligare lokaler för bedrivande av de rättsmedicinska studierna vid universitetet föreslog Kungl. Maj:t, på därom av vederbörande universitetsmyndigheter gjord framställning, 1921 års riksdag (punkt 73 av bilagan åttonde huvudtiteln till 1921 års statsverksproposition) att till utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag, av påbyggnads- och förändringsarbeten vid patologisk-anatomiska institutionens i Lund byggnad ävensom till inredning och möbler därstädes anvisa på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 206,300 kronor. Utvidgningen av institutionen avsåg

Byggnad för vaktmästarbostad och amanuensrum vid patologisk-anatomiska institutionen i Lund m. m.

närmast att möjliggöra en utökning av det förutvarande platsantalet för studerande vid undervisningen i patologi till 40.

Genom vad i ärendet anförts fann riksdagen det vara ådagalagt, att den ifrågasatta utvidgningen av institutionens lokalutrymme vore nödvändig, för att institutionen skulle kunna fylla sitt ändamål, men ansåg, att kostnadsberäkningen kunde undergå vissa modifikationer med hänsyn till inträffade och väntade prisfall å arbets- och varumarknaden. Riksdagen fann, att den beräknade kostnaden med fog kunde nedsättas till 150,000 kronor för själva byggnadsarbetena och till 20,000 kronor för övriga för institutionens utvidgning erforderliga utgifter, samt anvisade alltså för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 170,000 kronor.

Genom beslut den 14 juli 1922 förklarade Kungl. Maj:t på därom av direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar gjord ansökning, att från Kungl. Maj:ts sida hinder icke mötte att med patologiska institutionen i Lund sammanbyggdes ett likförvaringsrum för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i enlighet med vid ansökningen fogade ritningar och beskrivning, varvid dock vissa närmare angivna villkor och bestämmelser i avseende å byggnadsarbetenas utförande skulle iakttagas.

I proposition till 1923 års riksdag (nr 162) föreslog Kungl. Maj:t vidare riksdagen att dels för sin del medgiva, att ett patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund tillhörigt, inom området för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund uppfört begravningskapell finge utbytas mot den sjukvårdsinrättningarna tillhöriga med patologiska institutionen sammanbyggda likkällaren, dels ock, under förutsättning att detta utbyte komme till stånd, medgiva, att å den sålunda förvärvade likkällaren finge, i huvudsaklig enlighet med av domkyrkoarkitekten Th. Wählin uppgjorda ritningar, påbyggas en våning för utvidgning av institutionens bakteriologiska laboratorium, ävensom att till bestridande av kostnaderna härför finge av det överskott, som kunde uppkomma å det för påbyggnads- och ändringsarbeten vid patologisk-anatomiska institutionens i Lund byggnad m. m. anvisade reservationsanslaget av 170,000 kronor, användas ett belopp av högst 26,000 kronor. Ifrågavarande tillbyggnadsförslag avsåg att möjliggöra en utökning av antalet platser för studerande å den bakteriologiska kursen till samma antal, som å övriga kurser, varigenom stockningar och därav föranledda dröjsmål för de studerande i deras studier kunde undvikas. Dåvarande laboratorietrymmet tillät nämligen endast högst 32 studerande att årligen passera den bakteriologiska kursen.

Riksdagen biföll vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit.

I en till det större konsistoriet vid universitetet i Lund ingiven framställning hava nu föreståndarna för universitetets patologisk-anatomiska och rättsmedicinska institutioner professorerna J. Forssman och E. Sjövall anhållit, att konsistoriet ville ingå till Kungl. Maj:t med begäran om proposition till 1924 års riksdag om medgivande för universitetet att av de besparingar,

som uppstått å det av 1921 års riksdag för vissa påbyggnads- och förändringsarbeten vid patologisk-anatomiska institutionen beviljade anslag å 170,000 kronor, använda ett belopp av 30,800 kronor till uppförande av en ny byggnad, omfattande vaktmästarbostad och amanuensrum, i huvudsaklig överensstämmelse med skrivelsen bifogade, av Wåhlin uppgjorda ritningar ävensom till bekostande av vissa smärre förändringar i de lokaler av institutionsbyggnaden, som under förutsättning av bifall till förevarande framställning skulle förenas med bakteriologiska avdelningen.

Till stöd för denna framställning hava Forssman och Sjövall anfört följande:

Som bekant beviljade riksdagen år 1921 170,000 kronor för påbyggnad av en våning å patologiska institutionen härstädes ävensom till vissa förändringar i samma institut.

Dessa arbeten ha nu slutförts och har som följd härav institutets patologiska avdelning, vilken nu liksom tidigare upptager den gamla 2:a och därtill den nya 3:e våningen blivit så utrustad med arbets- och undervisningslokaler, att alla rimliga fordringar i sagda hänseende kunna anses tillfredsställda för avsevärd tid framåt.

Institutets bakteriologiska avdelning, som har sina lokaler i 1:a våningen, har däremot vid denna utökning av institutet ej kunnat på något sätt få sitt behov av större utrymme tillgodosett. Genom beslut av 1923 års riksdag har dock institutet erhållit rätt att för besparingar på ovannämnda anslag utvidga det bakteriologiska kurslaboratoriet, vilket arbete nu igångsatts.

Förutom behovet av större kurslaboratorium, vilket behov sålunda inom kort blir avhjälp, behöves emellertid å den bakteriologiska avdelningen dels några smärre rum för självständigt arbetande forskare (för närvarande har Forssman till och med måst upplåta arbetsplats i sitt enda lilla arbets- och expeditjonsrum till en med en viktig vetenskaplig fråga arbetande läkare), dels ock ett rum för diskning och sterilisering, vilka sysslor för närvarande måste utföras i de allmänna laboratorielokalerna, vilket varken befördrar snygghet eller ordning.

Att dessa önskemål ej framlades samtidigt med de nu tillfredsställda önskemålen från den patologiska avdelningen, berodde därpå, att vid den tidpunkten, då förslaget till påbyggnad av institutet gjordes, ingen möjlighet förelåg att avhjälpa bristerna å den bakteriologiska avdelningen, alldenstund detta endast kunde ske genom en tillbyggnad och härför saknades tomtutrymme. Visserligen inköptes år 1911 för utvidgning av patologiska institutet med medel från universitetets reservfond en omedelbart intill institutet belägen tomt, vilken tillhörde sydsvenska sjuksköterskehemmet, men vid köpets avslutande förbehöll sig säljaren att under minst 5, högst 15 år få förhyra det där belägna bostadshuset. Före år 1926 kunde man sålunda ej med säkerhet påräkna att få helt disponera tomten i fråga. Emellertid igångsatte styrelsen för sjuksköterskehemmet i början av år 1923 byggandet av nya lokaler för hemmet, vilka enligt byggnadskontraktet skola vara till inflyttning färdiga hösten 1924, och kommer därför hemmet att då frånträda sina gamla lokaler å den intill institutet belägna tomten. Därmed har det blivit möjligt att nu ordna för att tillfredsställa den bakteriologiska avdelningens ovan uppräknade behov av något större utrymme.

Hade boningshuset, som sålunda hittills disponerats av sjuksköterske-

hemmet, varit i någorlunda användbart skick skulle det nu, möjligen efter obetydliga omändringar, hava kunnat erbjuda tillräckliga utrymmen för den bakteriologiska avdelningens utvidgning, men huset är fullkomligt fallfärdigt och såsom av vidliggande handling framgår utdömt samt måste rivas. För beredande av de åstundade utrymmena finnes då ingen annan möjlighet än att i stället uppföra en ny byggnad. Storleken av denna bestämmes därav, att det behov av arbets- samt diskrum som omtalats, skulle kunna tillgodoses därigenom att vaktmästarens nuvarande bostad, 2 rum och kök, samt ett litet i bottenvåningen, mot norr beläget, såsom bostadsrum föga lämpligt amanuensrum upplätes till laboratorielokaler, varvid köket bleve ett utmärkt disk- och steriliseringsrum samt de övriga arbetsrum.

Nybyggnaden behöver alltså endast omfatta vaktmästarbostad med 2 rum och kök jämte amanuensrum. Enligt vår anvisning har arkitekten Th. Wählin uppgjort ritningar till ett dylikt litet hus, varvid, sedan de nu uppräknade erforderliga lokalerna erhållits, ett vindsutrymme ordnats som ett litet reservrum. Grunden är så beräknad, att den förmår bära en påbyggnad av ytterligare en våning. Genom en förbindelsegång kommer, såsom av ritningarna synes, detta hus att stå i direkt kommunikation med institutbyggnadens källarvåning. Detta anse vi vara av stort värde för underlåtande av vaktmästarens tjänstgöring.

Som av vidliggande av Wählin uppgjorda kostnadsberäkning framgår, belöper sig kostnaden för nybyggnaden till 29,000 kronor, för värmeledning enligt kostnadsförslag av firman C. Holmberg till 1,000 kronor samt för elektrisk installation enligt meddelande från ingenjör Queckfeldt till 300 kronor eller tillsammans 30,300 kronor, vartill kommer insättande av ett par vaskar och målning av de rum i institutet, vilka nu skola tillföras laboratoriet, 500 kronor. Summan för nybyggnad och nödiga små förändringar utgör sålunda 30,800 kronor.

Tydligtvis kommer genom denna utvidgning den årliga driftkostnaden för institutet att något ökas, nämligen med kostnaden för uppvärmning av den nya byggnaden ävensom möjligen med någon stegring i ersättningen för städning och renhållning i de nya laboratorielokalerna.

Enligt ett av universitetets drätsel-nämnd avgivet intyg beträffande det ursprungligen av riksdagen år 1921 beviljade anslaget för påbyggnad och omändringar av patologiska institutet i Lund återstår, sedan kostnaderna för samtliga de arbeten gäldats, vilka avsetts skola för sagda anslag utföras, och även den av riksdagen medgivna utvidgningen av det bakteriologiska kurslaboratoriet fullbordats enligt uppgjorda kontrakt, en summa av minst 34,000 kronor.

Vår anhållan är nu att konsistoriet ville ingå till Kungl. Maj:t med anhållan det täcktes Kungl. Maj:t begära riksdagens medgivande att få använda av de sålunda besparade medlen ett belopp av 30,800 kronor.

Vid skrivelsen äro fogade dels avskrift av intyg av Lunds universitets byggnadskonduktör, utvisande att det i skrivelsen omförmälda, av sjuksköterskehemmet disponerade bostadshuset icke lämpar sig till förändring eller reparation till annat ändamål, utan måste betraktas som helt värdelöst, dels ock summarisk arbetsbeskrivning och approximativ kostnadsberäkning samt vederbörliga ritningskopior.

Medicinska fakulteten har med vitsordande av behovet av de sålunda föreslagna utrymmena förordat framställningen.

Vidare har drätselnämnden vid universitetet meddelat, att den icke har något att erinra mot ifrågavarande ritningar och kostnadsförslag, och därjämte vitsordat, att å det i framställningen omnämnda, av 1921 års riksdag beviljade anslaget till påbyggnads- och förändringsarbeten vid patologiska institutionen förefunnes en besparing av minst 34,000 kronor.

Sedan det större konsistoriet med eget tillstyrkande yttrande överlämnat handlingarna i ärendet till kanslern, har denne i utlåtande den 15 januari 1924 hemställt om avlåtande av proposition till 1924 års riksdag i enlighet med den gjorda framställningen.

På grund av remiss har byggnadsstyrelsen den 31 januari 1924 avgivit yttrande i ärendet och därvid icke haft annat att erinra mot det föreliggande förslaget än att detsamma syntes kunna utföras på ett något enklare sätt än ritningarna utvisade. Sådana förenklingar, i första hand avseende trappans läge, torde vid utarbetande av arbetsritningarna lätt kunna vidtagas. Under sådan förutsättning borde den beräknade kostnaden, 30,800 kronor, vara tillräcklig.

Slutligen vill jag erinra om att riksdagens revisorer år 1923 besökt patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund och i sin berättelse härom anfört, bland annat, följande:

De av 1921 års riksdag beslutade påbyggnads- och ändringsarbetena, som fullbordats under mars månad 1923, synas revisorerna hava utförts med omsorgsfullt utnyttjande av förefintliga utrymmen samt på ett även i övrigt tillfredsställande sätt. De härigenom erhållna lokalerna hava tagits i anspråk för patologiska avdelningen. Påbyggnaden av likkällaren hade ännu icke påbörjats.

Vid revisorernas besök framfördes av vederbörande institutionsföreståndare beträffande den bakteriologiska avdelningen i ytterligare tvenne avseenden önskemål, vilka icke komme att tillgodoses genom sistnämnda påbyggnad. Inom avdelningen saknades arbetsplatser för självständigt arbetande bakteriologer samt disk- och steriliseringslokal. Diskning och sterilisering måste utföras i de allmänna laboratorierna, och plats för självständigt arbetande bakteriologer hade måst beredas i för annat ändamål avsedda lokaler. Sålunda hade patologiska institutionens föreståndare till arbetslokal åt en bakteriolog måst upplåta sitt eget arbetsrum. Enligt vad som upplystes skulle emellertid genom uppförande av en särskild vaktmästarbostad lokaler kunna bli disponibla för berörda ändamål. Kostnaderna härför skulle, enligt vad som för närvarande beräknades, kunna bestridas med besparingar, som väntades uppkomma å ovannämnda anslag av 170,000 kronor, sedan påbyggnaden av likkällaren fullbordats.

Besöket har i övrigt icke föranlett särskilt uttalande från revisorernas sida.

Vad i ärendet förekommit synes mig hava ådagalagt, att ökat utrymme för den bakteriologiska avdelningen av patologiska institutionen är behövt och att detta utrymmesbehov lämpligen bör tillgodoses genom uppförande av en ny byggnad, omfattande vaktmästarbostad om 2 rum och kök samt amanuensrum, mot det att den gamla vaktmästarbostaden jämte ett intill denna beläget amanuensrum upplåtas till laboratorielokaler.

Såsom ovan anförts har byggnadsstyrelsen ansett, att vid byggnadens upp-

Departementschefen.

förande skulle kunna iakttagas vissa förenklingar, varigenom den beräknade kostnaden för nybyggnaden borde bliva tillräcklig. Jag utgår från att vederbörande universitetsmyndigheter, därest riksdagen bifaller föreliggande förslag, taga tillbörlig hänsyn till vad byggnadsstyrelsen påpekat, och särskilt låta sig angeläget vara att tillse, att den beräknade kostnaden icke överskrides. Några nya medel för ändamålet behöva icke äskas, då, såsom förut nämnts, besparingar uppgående till mer än det erforderliga beloppet förefinnas på det år 1921 beviljade anslaget. Jag finner mig alltså böra understöda den gjorda framställningen.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

medgiva, *dels* att vid patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund må, i huvudsaklig enlighet med av domkyrkoarkitekten Th. Wählin uppgjorda ritningar, uppföras en byggnad, avsedd till bostad för vaktmästare och amanuens, *dels ock* att till bestridande av kostnaderna härför och för vissa ovan angivna förändringar i institutionsbyggnaden må av det överskott, som förefinnes å det för påbyggnads- och ändringsarbeten vid patologisk-anatomiska institutionens i Lund byggnad m. m. anvisade reservationsanslaget av 170,000 kronor användas ett belopp av högst 30,800 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall ävensom förordna, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.